

Skole for Folket

4
NR 1-80. KR 6.-

Tidligere PRAXIS-
abonnenter
se side 21

Skole for Folket

Redaktør og
ansvarlig utgiver
Jorun Bråthen

● Postgironummer til avisa : **2354215**

Medlemskontingent for 1980: Kr 60,-
For studenter : Kr 40,-
Medlemskap inneholder abonnement.
Ved adresseforandring, oppgi både ny
og gammel adresse.

SOSIALISTISK SKOLEFORUM

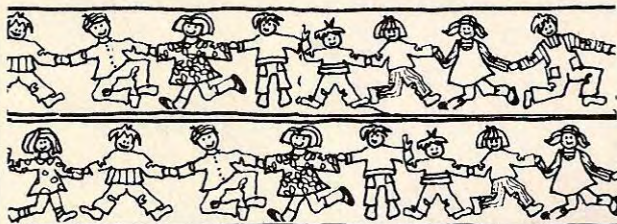
boks 8347,
Hammersborg, Oslo 1

Postgironummer til **ssf** : **2232205**

Abonnementspris for 1980: Kr 30,-
4 nummer i året på minst 20 sider.
Opplag: Omkring 25000 eks.
Du abonnerer ved å sende inn penger
på postgirokontonr. 2354215. Skriv
tydelig navn og adresse.
Usignerte artikler står for redak-
sjonens regning.

innhold

- s 2: Leder
- s 3: Fra Skolepolitisk Konferanse
på Lillehammer.
- s 9: Jeg, en formingslærer
- s 10: Jul.
- s 12: Lysdypping, til bruk.
- s 14: Matematikk, til bruk.
- s 18: Norsk, til bruk.
- s 21: Tilbud til Praxis-abonnenter
- s 22: Om budsjettet, intervju med Rita
Andersen.

SKOLEN I 80-ÅRA

Det skjer noe med norsk skole for tida.
Det skjer mange ting på en gang.

Statsbudsjettet har foreslått fåle ting.
Kommunebudsjettene som legges fram, ser ut
til å bli enda verre. Dette til tross for
olje-milliardene.

Stadig vekk hører vi i bakgrunnen hylekor-
et til Høyre og Kristelig folkeparti:
Disiplinkrise, nivåsenkning, oppløsning!
Uro i skolen.

Og et faktum er det at skolen i dag for
mange av elevene virker nokså meningsløs.

Arbeiderpartiet har fastslått at sjøl om
intensjonene med alle 70-åras reformer var
gode, så var ikke alle like vellykkede.
Deres løsning er at vi i 80-åra skal se på
og diskutere miljøet i skolen. Vi skal
kort og godt snakke oss fram til et bedre
arbeidsmiljø i skolen. For penger skal det
ikke koste!

Foran oss lurar dataalderen. Hva vil den
bringe for samfunn og skole?

Framtidas skole - tanken på den gir oss
mange spørsmål - men ikke fullt så mange
svar.

På SV's skolepolitiske konferanse nylig ble
både et "Nye Praxis" og et forum for sosia-
listiske lærere etterlyst. I dagens situa-
sjon trenger sosialistiske lærere og andre
skoleinteresserte opplagt både et tids-
skrift og et debattforum.

Vi må bare innrømme at vårt navn og det vi
står for ikke er viden kjent blant norske
skolefolk, og vi strever som mange andre
med å holde hodet over vann. Men la oss i
all beskjedenhet nevne at vi har SKOLE FOR
FOLKET og SOSIALISTISK SKOLEFORUM:

Vi finnes, og vi trengs!

Vi trenger å samle oss for å kunne motstå
angrepene skolen i dag utsettes for. Vi
trenger å utvikle en sosialistisk skole-
politikk.

Til dette kan du bruke dette bladets spalter.
Og er det ikke noe SOSIALISTISK SKOLEFORUM
der du bor, så er det bare å melde seg inn
og bli med å starte ett.

fra SV's skolepolitiske konferanse - sosialistisk skolepolitikk for 80-åra

SOSIALISTISK VENSTREPARTI'S SKOLEKONFERANSE
"SOSIALISTISK SKOLEPOLITIKK FOR 80-ÅRA"
BLE AVHOLDT PÅ LILLEHAMMER I HØST.
200 LÆRERE MØTTES FOR Å FÅ I GANG "SOSIALISME PÅ NORSK"-DEBATTEN INNEN SKOLESEKTOREN.

SOSIALISME PÅ NORSK

Skolepolitisk temakonferanse

EN ENTUSIASTISK FORSAMLING PÅ VEL 200 LÆRERE FRA STORE DELER AV LANDET MØTTES FOR Å FÅ I GANG "SOSIALISME PÅ NORSK"-DEBATTEN INNEN SKOLESEKTOREN - OG DEBATTEN ER I GANG.

"SKOLE FOR FOLKET" HAR INTERVJUET NOEN AV INNLEDERNE PÅ KONFERANSEN. DERSOM DETTE SKULLE INSPIRERE FLERE TIL Å KASTE SEG UT I DEBATTEN, STILLER VI GJERNE SPALTEPlass TIL RÅDIGHET.

FØLGENDE TEMAER BLE INNLEDET OVER OG GRUNDIG DRØFTET I GRUPPER:

- UNG I D.A.G
- LÆRER I DAG
- SKOLE OG ARBEID
- SOSIALISTISK KUNNSKAPSSYN
- SOSIALISTISK OPPDRAGELSE
- VEGEN FRAM

Hans Tangerud: venstresida har ressursene men vi har forsømt å bryke dem

En drivende kraft bak SV's skolekonferanse var Hans Tangerud. Ved siden av å være leder av Oppland SV har han en mangesidig skolebakgrunn: 10 år som lærer, vesentlig i spesialklasser, magistergrad i pedagogikk, tidligere rektor ved Statens spesiallærerskole og universitetslektor i pedagogikk. I dag er han direktør ved Oppland distriktshøgskole. I høst har han utgitt boka "Mønsterplanen i søkelyset".

VENSTRESIDA HAR FORSØMT SKOLEPOLITIKKEN

- Sosialistisk skolepolitikk for 80-åra har tittelen på åpningsforedraget ditt, Hans Tangerud. Hva er det viktigste du ønsker å trekke ut av foredraget?

- Vi på venstresida har forsømt skolepolitikken alt for lenge nå. Vi er blitt mer og mer opptatt av økonomi og produksjonsforhold og tilsvarende mindre opptatt av skole og kultur. Nå må vi åpne fronten igjen og diskutere med høyresida. Høyre og Kristelig folkeparti dominerer i dag skoledebatten, og de høster tydeligvis profitt på det. Vi har alt for lenge ignorert dem og latt dem komme med tåkeprat. Vi må avsløre deres grunne argumenter og uklare uttrykk.

Det betyr at vi må være villig til en verdiorientert debatt. Vi må diskutere moral, verdisyn, menneskesyn og samfunnsyn. Vi har mulighet for å komme fram til større klarhet, og jeg tror vi vil stå

fra SV's skolepolitiske konferanse - sosialistisk skolepolitikk for 80-åra

sterkt i denne typen kamp, bare vi prioriterer den.

● DISIPLINKRISA I SKOLEN

- I foredraget ditt snakket du om disiplin-krisa i skolen. Vil du utdype det nærmere?

- Her må vi sørge for å flytte oppmerksomheten fra et disiplinsspørsmål til et oppdragelsesspørsmål. Mange av oss har sett på ordet autoritet som et fy-ord. Motstanden mot enhver autoritet har vært viktigst. Jeg mener vi må se på om autoriteten representerer noe uakseptabelt. Vi må lage klare skiller mellom akseptabel og uakseptabel autoritet. Vi bør godta at ikke all autoritet er av det onde. Mye avhenger av hva autoriteten brukes til og hvilke interesser den tjener.

Vi bør dessuten begynne å overveie hva slags autoritet vi er villig til å godta i et sosialistisk samfunn.

Denne debatten vil også ha en rent psykologisk side. Det er faglig belegg for å hevde at fram til puberteten vil barn og ungdom ha behov for forholdsvis klare og konsekvente normer. Uten dette vil de få identitetsproblemer. De trenger å vite at jeg er en som mener sånn og sånn om rett og galt.

● SJØLSENSUR I UNDERVISNINGEN

- Du understreket sterkt at du mener progressive lærere driver sjølsensur når de underviser.

- Ja, det er jeg overbevist om, og det bør de slutte med. Nettopp nå er det viktig å unngå en litt ureflektert sjølsensur som innebærer at scenen overlates til høyrekreftene.

Venstreorienterte lærere bør ikke skjule det de står for. Vi vil ikke annet enn saklig belysning av det som skjer i samfunnet. En undervisning med dette for øyet er det belegg for i læreplaner og andre dokumenter. Det må vi aldri glemme!

● FLERE RESSURSER - EN BEDRE SKOLE?

- Til slutt Tangerud, jeg synes mange vred seg i stolene da du snakket om ressursituasjonen. Mener du virkelig at vi i disse tider skal slutte å kreve penger til skolesektoren?

- Det jeg sa var at vi bør ha lært av alle reformene etter krigen, at bevilgningsveien ikke nødvendigvis leder til pedagogisk frelse.

For å kunne stille rettferdige krav om økte ressurser, må vi være villige til å si fra om dårlig ressursbruk. Da kan vi selvfølgelig også komme til å trå på enkelte radikalers liktær.

I dag er det stor usikkerhet om hva det er viktig å bruke ressursene til. Vi må ikke øke ressursmengden så lenge vi ikke vet hva vi skal bruke pengene til. Det blir f.eks. ikke nødvendigvis noen bedre skole om klassestørrelsen minker. Mange vil sikkert være uenig med meg her, og jeg går gjerne inn i en debatt om ressursbruken i skolen.

For å unngå å bli misforstått må jeg komme med noen forbehold: Jeg har ikke argumentert mot Lærerlagets aksjon mot statsbudsjettet. Oljelandet Norge trenger ikke å redusere de samlede ressursene til skoleverket. Det finnes problemer i skolen som kan løses enkelt og riktig ved økt ressurstilgang, og da er det riktig å fremme krav.

"Lærer i dag" var temaet Stein Frost innledet over på SV's skolekonferanse.

Stein Frost er sjøl lærer. Han har praksis fra ungdomsskole og videregående skole fra 1969. Det meste av denne tida har han deltatt aktivt i skolepolitisk arbeid og fagforeningsarbeid.

som omgir ungdommen, skaper dette det som noen kaller "disiplinvansker".

Vi jobber altså med en annen type ungdom enn våre forgjengere gjorde, og det er fordi overflodssamfunnet er jævlig på en helt annen måte enn f.eks. mangelsamfunnet fra 30-åra var det.

Stein Frost: lærer i dag

● Å VÆRE LÆRER I DAG

- Hvordan vil du beskrive situasjonen i skolen i dag, Stein Frost?

- Når det gjelder det å være lærer i dag, tror jeg det er to ting vi kan enes om: Vi jobber hardere enn før. Vi opplever maktesløsheten i arbeidet vårt, fremmedgjøringa om en vil, sterkere enn før.

Jeg tror det er en klar sammenheng mellom disse to forholdene, og jeg tror årsakene i stor grad ligger i følgende to forhold. Det ene er at elevenes virkelighet har forandret seg. Det andre er at vår posisjon som lærere er blitt anderledes.

● ELEVENES VIRKELIGHET

For elevene er situasjonen krisepreget på en annen måte enn før. Antagelig fortøner virkeligheten seg både kaotisk og normløs for dem, og samtidig er den preget av kryssende forventninger og krav. Informasjonsmengden ungdommen utsettes for, og måten denne blir gitt på, både i og utenfor skolen, skaper konsentrasjonsvansker.

Dyrkinga av ungdommen som forbrukergruppe skaper passivitet og manglende sjølstendighet. Sammen med det harde klimaet

● LÆRERNES VIRKELIGHET

Vår posisjon som lærere er også blitt anderledes. Den gamle, autoritære lærertypen er på vei ut. Vi er i ferd med å bli tvunget ut av klasserommet og miste status som forvaltere og formidlere av kunnskap.

Det er gode og dårlige sider ved denne "alminneliggjøringa" av læreryrket. Noe av det gode er at vi ikke lenger så lett kan løse konflikter med elevene ved å bruke makt. Noe av det dårlige er at vårt tap av status gjør det lettere for våre overordnede, rektor, kommune og stat, å manipulere oss.

fra SV's skolepolitiske konferanse - sosialistisk skolepolitikk for 80-åra

"Venstresida har presentert en forholdsvis god og konsistent skolekritikk. Vi har vært svært mye vagere når det gjelder å skissere en skole slik vi vil ha den. Dette får mange til å kritisere oss for at skolepolitikken vår ikke henger på greip, at den mangler konstruktive sider. Dette forholdet må vi begynne å ta alvorlig;" sa Stein Frost bl.a. i innledinga si.

● SITUASJONEN ER IKKE BARE MØRK

- Men er ikke dette å svartmale situasjonen?

- Da vil jeg gjerne få understreke at bildet av skolen og lærernes situasjon ikke bare bør males i mørke farger. Det er hardt å arbeide i skolen, og vi konfronteres daglig med vår egen og rammetimetallets utilstrekkelighet. Men i denne situasjonen bør det også kunne vokse fram en ny type solidaritet - mellom lærerne, og mellom oss og elevene.

Det er bra at vi ikke lenger så lett kan gjemme oss bak vår egen autoritet. Det er bra at elevene tør stille krav til oss, og at de er mindre redde for oss. Det er klare tegn til at vi som yrkesgruppe blir mer kamporientert og flinkere til å jobbe i organisasjonene våre. Denne kampviljen vil trenge utover i 80-åra, etter hvert som den økonomiske krisa vil slå enda sterkere inn i skolen og gjøre arbeidsforholda enda dårligere.

Vi må heller ikke glemme at det har skjedd mye verdifullt i norsk skole de siste åra. Jeg tenker da på at mønsterplanen og mange av fagplanene i videregående skole inneholder progressive elementer som vi bør ta vare på og videreutvikle. Det vil være helt galt å slutte seg til hylekoret om nivåsenkning og oppløsning av normer, iallfall hvis vi ikke har noen andre løsninger enn å skru klokka tilbake. Klokka går bare en vei - vår oppgave er å finne ut hva vi skal bruke tida til.

● OPPGAVER FRAMOVER

- Vil du skissere hvordan du mener vi skal prioritere kreftene framover i 80-åra?

- Vi må fortsette kampen for egne lønns- og arbeidsforhold. Denne kampen føres først og fremst i våre egne fagorganisasjoner. Skal vi vinne fram, må vi klare å forene oss med folk som tenker svært forskjellig fra oss.

Vi har fått en mengde nye oppgaver - økt samråding, rådgivning, integrering, mer krevende fagplaner - uten at staten har vis noen utpreget vilje til å betale for alt dette. Den innsatsen som skal til for å skaffe lærere og elever rimelige arbeidsforhold, kan uttrykkes i rammetimetall og i elevtall i klassen.

Vi kan ikke bevilge oss til en bedre skole, sier mange. Og teoretisk sett kan det tenkes at en øser ut stadig flere penger på en stadig dårligere skole. Men akkurat det har en ikke prøvd ennå. Det er lovlig naivt når sosialister ikke ser sammenhengen mellom materielle forutsetninger og produktivitet - det at elevene får noe ut av skolen!

Diskusjonen om alternativ pedagogikk må utvikles og settes inn i en videre sammenheng. Vi må gå sammen med kolleger om å utarbeide konkrete opplegg til bruk i skolestua og eventuelt seinere spre ideene våre. Praxis gjorde et hederlig forsøk på slik utveksling. Det måtte dessverre gå inn. Vi trenger kanskje nye slike forsøk.

Vi må utvikle skolepolitikken videre. Lærere på venstresida bør ta seg tid til å være med og drive skolepolitikk i og utafor partiene.

Helt til slutt: Vi bør vurdere om vi trenger et forum for sosialistiske lærere, der diskusjoner som denne kan føres videre

fra SV's skolepolitiske konferanse - sosialistisk skolepolitikk for 80-åra

Jon Helge Lesjø er lærer ved Oppland Distriktshøgskole. På SV's skolekonferanse innledet han under tittelen "Vegen fram". Slik beskriver han skolen i det framtidige sosialistiske samfunnet:

Skolen i det sosialistiske samfunnet har brutt ut av sin snevre institusjonstilværelse. Den blir en del av samfunnet.

Gjennom å delta i det produktive liv i dette samfunnet bidrar skolen, lærere og elever, til den samfunnsmessige produksjon av nødvendighetsprodukter.

I tillegg til en kritisk formidling av fortidas erfaringer må skolen være en aktiv medspiller i å forme framtida.

Jordbrukere, fiskere, industri- og kontorarbeidere blir lærere på linje med faglærte pedagoger.

Fagenes verden er ikke lenger stengsler for den virkelige verden, men trekkes inn i den grad de gir oss grunnlag for å forstå verden.

Skolen oppleves ikke lenger bare som en forberedelse til livet, men er en del av det virkelige livet: Et sted å lære og å være.

Jon Helge Lesjø: **vegen fram**

● SKOLEN UNDER SOSIALISMEN

- Hvordan tenker du deg skolen under sosialismen, Jon Helge Lesjø?

- Den skolen vi har i dag, som fungerer på sida av samfunnet, må brytes ned. Skolen må integreres i lokalmiljø og arbeidsliv. Det må bli et annet forhold mellom teori og praksis. Det skal ikke være slik at det er teorifagene som gir prestisje i samfunnet. Alle i den obligatoriske skolen skal tilegne seg både teori og praksis. Alle skal delta i en produksjonsprosess.

● VEIEN FRAM

- Du som de fleste andre er enig i at vi ikke kan sette oss ned å vente på sosialismen. Vi må begynne arbeidet her og nå. Hva er veien framover for skolen?

- Da må jeg først si noe om situasjonen i skolen i dag. Det snakkes om krise i skolen. I den grad dette er riktig, mener jeg vi har ei motivasjonskrise. Mye av det som foregår i skolen er helt meningsløst for

elevene. Dette medfører disiplinproblemer. Skolen lever i dag sitt eget liv i en lik-som-tilværelse uten kontakt med samfunnet og produksjonslivet utenfor. Det som formidles i skolen er en kultur som ikke er elevenes egen.

fortsett. s. 21

fra SVs skolepolitiske konferanse - sosialistisk skolepolitikk for 80-åra

Når vi skal stake ut veien framover, må vi ta utgangspunkt i denne motivasjonskrisa. I dag er det mange som ønsker en tilnærming mellom skole og arbeidsliv. Mange av oss spør seg om dette er mulig under kapitalismen uten at det skal skje helt på næringslivets premisser. Jeg mener at det er helt nødvendig å begynne på denne prosessen nå, men vi må sjølsagt stille krav til det som skal skje.

● TILNÆRMING SKOLE - ARBEIDSLIV

Det må bli obligatorisk for alle elever å delta i arbeidslivet. I dag er det skoletaperne som blir utplassert. Vi må for all del hindre at deltakelse i arbeidslivet blir en utsiling av taperne.

Arbeidslivskunnskap må inngå i et pedagogisk opplegg. Elevene må på forhånd få vite noe om det de går til, og sjølsagt må det diskusjon og etterarbeid til.

Vi må utfordre fagbevegelsen til å engasjere seg i det som foregår. Fagbevegelsen må utarbeide egne informasjonsprogram om situasjonen i arbeidslivet og om fagforeningene. Da mener jeg ikke bare ledelsen i fagbevegelsen, men fra topp til bunn. Kontakt med lokale samorganisasjoner blir viktig.

Det kom et løfterikt utspill fra landsmøtet til Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund nylig. De kritiserte skarpt skolens forsømmelse av fagbevegelsens historie og arbeiderbevegelsens kultur, og de kom med krav om at skolen må styrke sin arbeidslivskjennskap. Det er viktig å få andre forbund til å engasjere seg på tilsvarende vis.

● SKOLENS INNHOLD

Jeg har allerede nevnt at arbeiderbevegelsens historie og kultur må få breiere plass. Det er nødvendig fordi elevene må få informasjon om den viktigste folkebevegelsen i landet, og de må få informasjon om en kultur som de sjøl gjenkjenner.

Men arbeiderkulturen mange steder i landet er i oppløsning. Derfor blir det vik-

tig også å ta opp den kommersielle massekulturen som elevene kjenner. Og den må tas opp til virkelig kritisk drøfting.

Når det gjelder fag generelt, må vi jobbe med at de blir mer samfunnsrelaterte. Fagene må evne å fange opp de motsetninger som finnes i samfunnet.

● SKOLENS SKJULTE PENSUM

Men påvirkninga i skolen skjer ikke bare gjennom fagene. Den kulturen skolen formidler - skolens skjulte pensum - er en stor påvirkningskraft.

Et eksempel på dette er jentenes situasjon i skolen. I dag er jenter og gutter formelt likestilt, men reelt mangler det fortsatt mye på det. Særlig i ungdomskolen skjer det mye på dette området. Både mannlige som kvinnelige lærere henvender seg anderledes til gutter enn til jenter. I matematikk f.eks. henvender lærerne seg oftere til guttene enn til jentene.

Jeg mener at arbeidet for likestilling i skolen ikke må stoppe ved å ta bort kjønnsdiskriminerende stoff i lærebøkene. Hele den ubevisste diskrimineringa som nå skjer, må tas opp i sin fulle bredde, særlig må dette skje gjennom lærerutdanninga. Kvinnehistorie og kvinneproblematikk må få breiere plass i undervisninga. Jeg tror også at en jevnere fordeling av mannlige og kvinnelige lærere kan være av betydning. Det betyr flere menn på barnetrinnet og flere kvinner på ungdomstrinnet

● HVORDAN ENDRE SKOLENS INNHOLD?

- Til slutt, Jon Helge Lesjø, kan du si noe om hvordan vi som sosialister skal arbeide for å få endret skolens innhold?

- Forutsetningen for å få til flere av de nevnte reformene er at skolen tilføres flere økonomiske ressurser. Det blir en hard kamp i den økonomiske konjunktura vi nå er inne i. Det viktigste kravet synes å være færre elever pr. klasse. Vi har tidligere reist kravet om maks. 20 elever pr. klasse. Dette kravet bør vi kjøre fram med fornyet kraft. I denne sammenheng er det viktig

Nyutdannet formingslærer - jeg hadde fått jobb på en 1-9 skole.

Ved siden av sløyd skulle jeg undervise i tegning.

- 200 forskjellige elever i uka
- nye partier over jul
- 103% stilling ,altså 29 timer.

Optimistisk og sprudlende av gode ideer satte jeg igang.

- "Er du BARE formingslærer, frøken?"
- "Nei så koselig, har du bare forming?!"
- OG "Kan ikke vi samarbeide-, du skjønner jeg skal gjøre det litt hyggelig på klasserommet. Kan ikke du få elevene til å lage en bokhyl-

le jeg kan ha bak kateteret ? Ja, jeg har ti tommeltotter selv, he, he!"

OG VIDERE- "Å, der er du- jeg skal ha tegning denne timen - ja, det ringer straks! - du vet hvordan det er - har du en festelig oppgave, en litt morsom en?"

I begynnelsen av min lærerkarriere ble jeg litt smigret - ja, smigret av disse henvendelsene. Men etter hvert, etter hvert som jeg oppdaget at alle mine "festlige" oppgaver, vesentlig hentet fra lærerskolen, måtte omredigeres. - De passet ikke på barne- og ungdomstrinnet. Da jeg måtte lage nye opplegg til alle klassene mine.

Da jeg måtte pløye gjennom bibliotek og bokhandlere for å finne bøker jeg kunne bruke. Da jeg måtte sitte hver kveld for å lage opplegg til 4 klasser jeg skulle ha dagen etter.

DA? - da hadde jeg nesten mistet fantasien, da orket jeg ikke å spre festlige tegneoppgaver til andre som ikke hadde forberedt sine egne tegnetimer.

For å beholde fantasien kreves det en god por-sjon overskudd - at du har noen resurser i bak-handa. - Du skal være sterk og ganske erfaren som formingslærer for å ha det.

Nå, jeg fant ut at noe måtte gjøres med disse lærerene som var blitt "tvunget" til å undervise klassen sin i tegning, for å få full post. Disse lærerene som, etter å ha forberedt seg til alle de "viktige" fagene, ikke orket å forberede tegnetimene.

Jeg bestilte oppgavehefter (gratis fra Pelikan), jeg trakk ut tips og ideer for hvert trinn fra mønsterplanen og stensilerte opp ark på ark. Jeg fikk 2 timer på en planleggingsdag til å informere de som var interesserte. Jeg hadde plukket fram alt vi hadde av tegneutstyr på skolen, og ventet storinvasjon. INGEN KOM!

Jeg hadde hengt opp plakater og piler for å vise hvor tegnesalen var...INGEN KOM!

Jeg ruslet nedbrutt inn på retterommet, der satt et par av de jeg hadde ventet, de forberedet de viktige fagene sine, to, tre stykker ryddet i hyllene sine. Det var så jeg kunne skrike.

Mens jeg låste inn alle ideheftene, alle kullstiftene og lønoliurnsknivene, la jeg planer om hva jeg videre måtte gjøre.

Det måtte en holdningsendring til hos disse lærerene, for at de skulle vurdere mine fag på lik linje med sine fag. Å forandre holdninger er ikke gjort i en fei.

Etter to år synes jeg det begynte å hjelpe. - Hva jeg gjorde?

Først fortalte jeg, en etter en som det passet, om utdannelsen min - 6 år med forskjellige håndverks- tegne- og formingsskoler + formingslærerskolen (og tenk der hadde vi også pedagogikk)

Når noen satt, ganske stolte og fortalte om sine 10 tommeltotter, fortalte jeg like "stolt" at å lese, nei, det kunne ikke jeg noe særlig! Det hjalp, deforsto heldigvis at jeg var kynisk.

Når noen kom løpende 5 minutter før det ringte inn for å få en festelig tegneoppgave, spurte jeg alvorlig om de underviste etter samme system i matematikk også!

Jeg foreslo etterhvert små samarbeidsoppgaver, dyttet til en og en hefter og bøker jeg hadde funnet og som de også kunne skaffe seg. Jeg laget store oppslagstavler som ble satt opp i aulaen (gjennongangsrom), og satte opp utstillinger av tegninger og oppgaver mine elever hadde gjort.

Etterhvert kom lærerene og spurte meg mer seriøst om tips.

En planleggingsdag et år etter den triste, prøvde jeg igjen samme opplegg.

Jeg dro fram alle ideheftene, alle kullstiftene og alle linoknivene. Jeg fikk en time til disposisjon - nesten alle kom!

- Etter to år med små drypp og bemerkninger hadde noen fått et annet syn på formingsfaget.

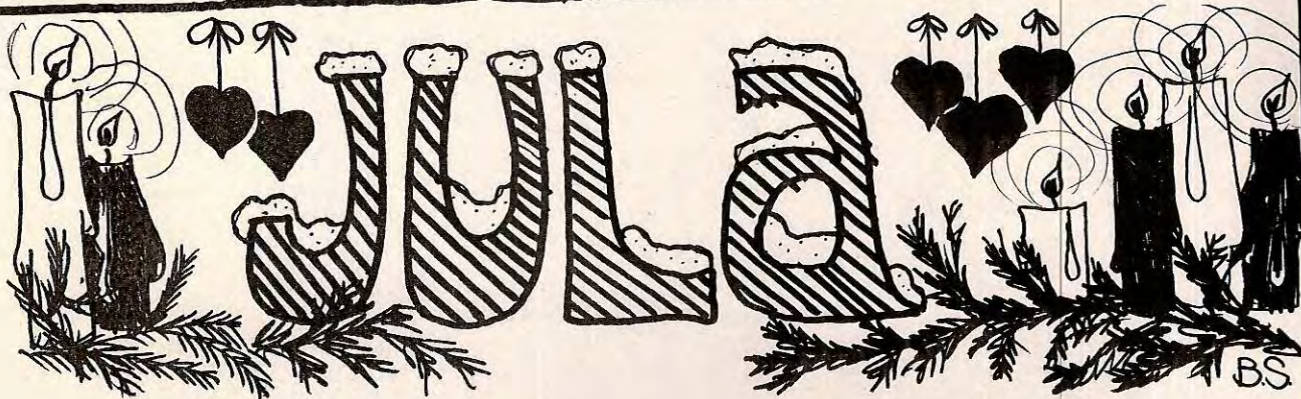
- Men, i år har jeg byttet skole, og her er det bare å starte påny.

Landslaget Forming i Skolen driver et mer organisert arbeid med slike forsøk på holdningsendring. Der jobbes det aktivt for å høyne statusen til formingslærerene.

LFS har nylig startet lokalgruppe i Oslo, og ellers finnes det lokalgrupper rundt om i hele landet.

Vil du vite mer om Landslaget Forming i Skolen er adressen: LFS, Akersveien 25, Oslo 1.

B.S.

Det viser seg at veldig mange av de tradisjoner vi har i forbindelse med julen i dag, er mye eldre enn kristendommen. De skriver seg helt fra vår såkalte hedenske kultur. Kristendommen tok de allerede tilstedeværende skikker og tradisjoner og gjorde dem til sine egne. Smart, for det forenklet det en hel del for de som innførte den.

Vi vet ikke så mye om vår norrøne kultur når det gjelder julen. De sparsomme opplysninger som finnes har allikevel gitt granskningen rike muligheter til teoretisering, og få emner er så omstridte og omdiskuterte som nettopp vår eldste kjente jul.

Snorre skriver om julefeiring, eller midtvintersblot som det også het. Han forteller om blotet på Mære, som ble holdt ved midtvinter, at midjum vetri. Vi finner mange grunner til å tro at det ble holdt stor fest på den mørkeste tiden av året. En helt naturlig forklaring er at nettopp ved midtsommer og midtvinter var det rolige perioder i arbeidslivet. Ingenting sto på spill om

folk tok seg fri. Om sommeren var det som skusåer sådd, jorda fikk greie resten. Ved midtvinter var alt arbeid med grøde og slferdig, og vinterarbeidet ute kunne vente til dagene ble noe lenger og været bedre.

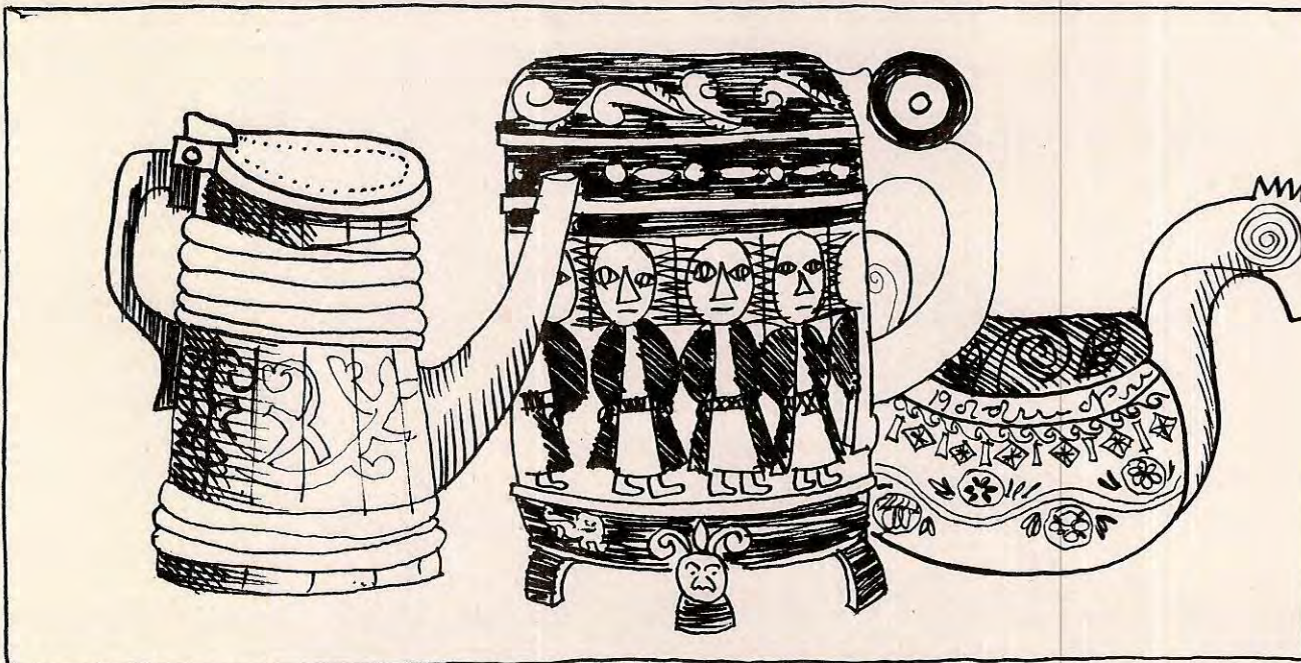
De sikreste spor etter gammel jul finner vi en strofe fra Torbjörn Hornkloves "Haraldskve" fra år 900. Her heter det bl.a.

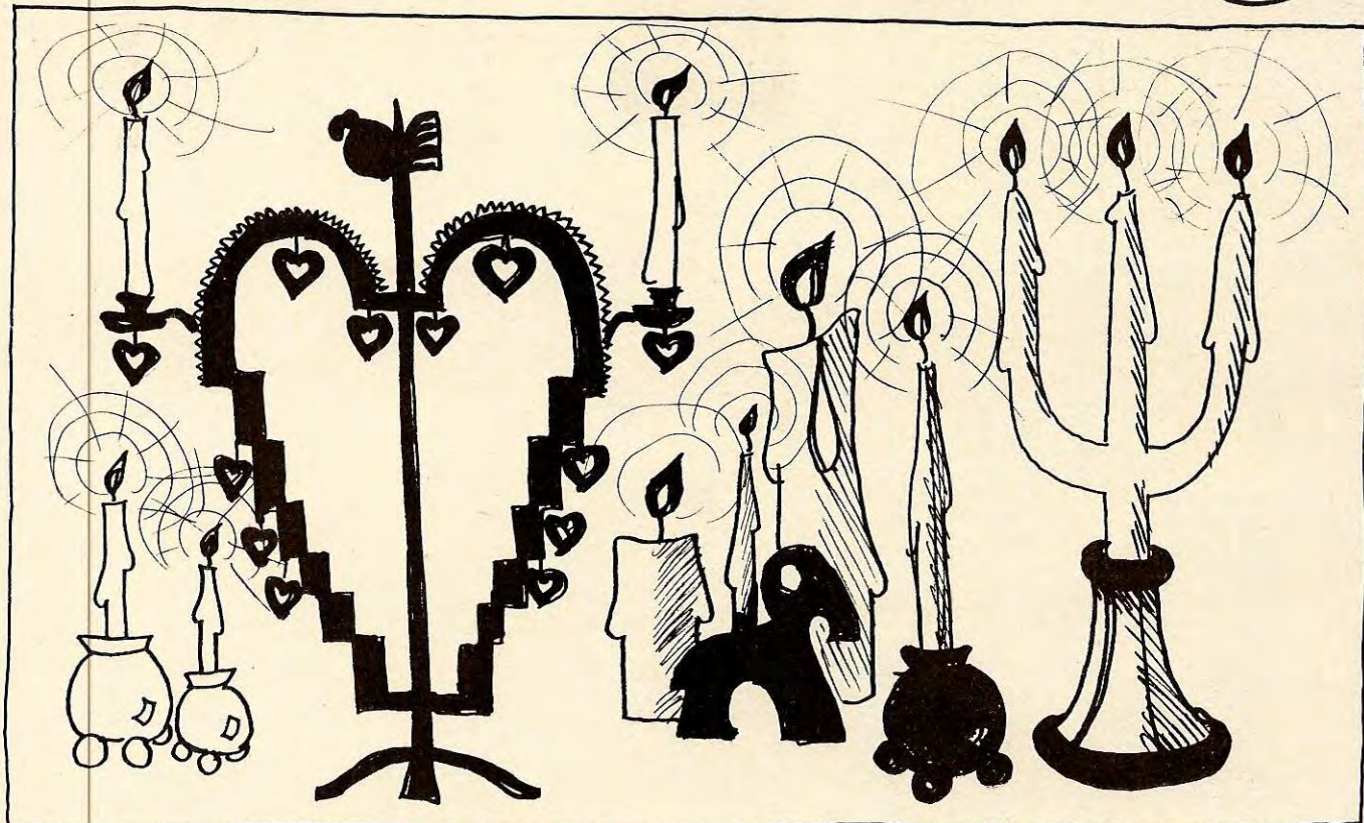
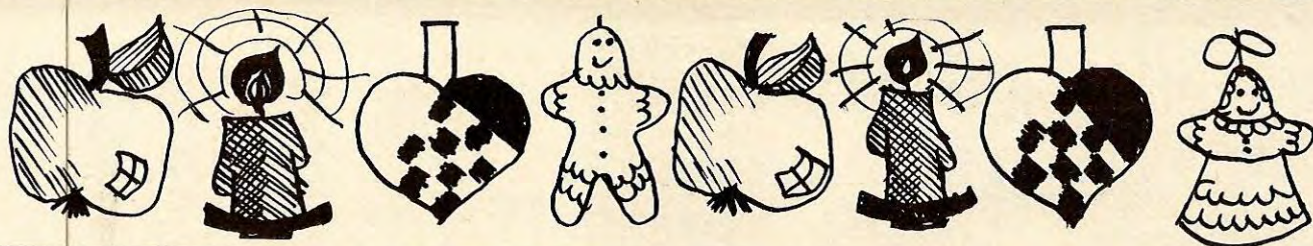
Uti vill jol drekka
et skal einn reða
fylkir enn framlyndi
ok Freys leik heyja;

Dette kan oversettes omtrent slik:

Ute(på havet)vil han drikke jul(holde julelag om han rår aleine, den kampfuse kongen, og der Frøys leik.....

Seremoniell drikking av juleøl må derfor ha vært fast tradisjon i hedensk tid. Det står ikke nevnt noen steder, men trolig var de førskålene viet gudene, til Odin, Tor, Frøy og M Parallell-slutning med tidlig kristen drikkeskikk gjør det naturlig å se en sammenheng med hedensk ølvigsel og den tilsvarende som kristretten gir pålegg om.

Juleforberedelsene startet opp i november, og det er kanskje her vi finner igjen de fleste av våre skikker.

Lysstøping var i det gamle bondesamfunnet en luksus, som en bare kunne tillate seg ved spesielle anledninger. Jula var den viktigste tida for bruken av lys, og lysstøping lot seg fint innpasse i arbeidsrytmen. Råmaterialet var fett fra slaktinga som nettopp var avsluttet. På noen primstaver var 25. november minnedagen for Kari vasker eller Kari med rokken. De sa hun tvinnet lysveker "Liose Rakir" til jul. Julelysa var noe tykkere enn andre lys, og mange steder laget de spesielle julelys, ofte lys med tre grener. Alltid måtte man støpe når månen sto i ny, ellers ville lysa renne bort. Det samme skjedde hvis man støpte lys solsnudagen. Denne enkle magiske skimter vi også i at støperen måtte være blid og glad under arbeidet. Fra Lista er det fortalt om en mann som skjenket brennevin for støpinga .

I det mønsteret som gjaldt for juleforberedelsene i eldre tid, hadde også tillaging av gaver en viss plass. Gaver som en del av julefeiringa

spiller en hovedrolle i våre dager, men tillaginga ser vi lite til.

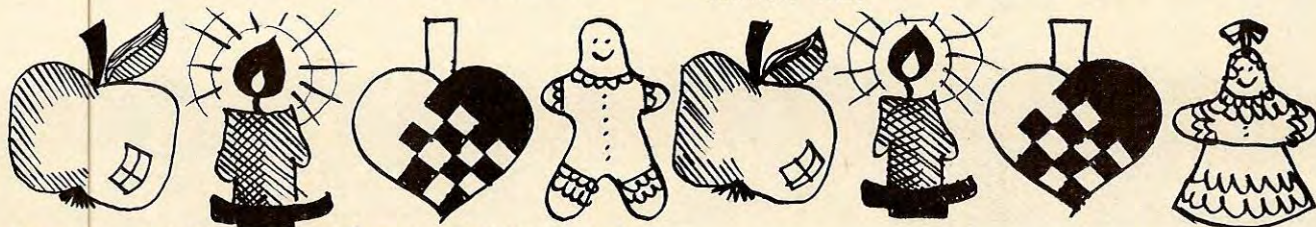
Skikken med gaver kom til oss utenfra og kan føres tilbake til den romerske kalenderfesten. Saga forteller om Eirik jarl som ga gaver til sine folk på nyttårsdagen.

Juleneket har også gammel tradisjon. Det var symbolet på høytid ute. I vår tid fyller kornbandet et dobbelt formål. Det bærer oppe en gammel skikk, og det er et lite uttrykk for den eldgamle medkjensla med alt levende i juletida.

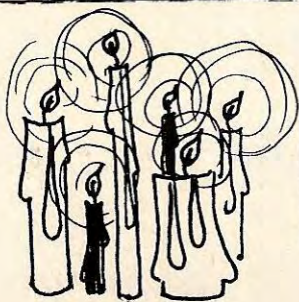
Vi kan også se juleneket i en viss sammenheng med vår tids julesymbol, juletreet, enda treet skriver seg fra en mye senere periode. Vi vet at det veldig tidlig ble brukt grønn pynt i jula, kvister av eier og furu ble hengt og lagt rundt i stua mest for godluktas skyld.

-----Så det var nok ikke tilfeldig at kristenhetens Jesus ble født nettopp på denne tida av året.

Det viser seg at også andre kristne høytider har oppstått på samme måte. At det allerede tidlig i vår kultur fantes høytider og festdager på disse tidspunkter, men det får vi komme tilbake til.

KILDE: OLAV BØ "VÅR NORSKE JUL".

LYSDYPPING

materiale:

b. veker
(to lengder à ca:80cm)

bivoks 25%

parafinvoks 75%

utstyr:

Treplate til festing av vekene
(ca:7.7 cm, lag 4 spor i plata)

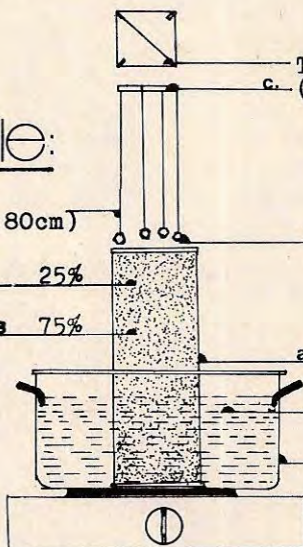
lodd f. eks. muttere e.l.

a. rør til dypping

vann

beholder til vannbad

kokeplate e.l.

Til ca: 12 lys trenger du:

Bivoks 250 g

parafinvoks 750 g

veker

trestykker til opphenging av veker

muttere (eller noe annet med tyngde)

bokser til å smelte voksen i (tomme lynolbokser, sammenloddede kaffebokser e.l.)

varmeplate

Bivoksen og parafinvoksen legges i det tomme røret (a). Dette skal varmes så det blir tyntflytende. Er voksen for varm vil den renne av når lyset dyppes. Er den for tykk blir laget stygt. Prøv deg fram. Mens voksen varmes opp gjøres vekene klare. Klipp vekene så du får to lyslengder (b). Heng de på klossene (c). Bind noe tungt i hver ende av veken så den rekker helt til bunden av boksen når du dypper.

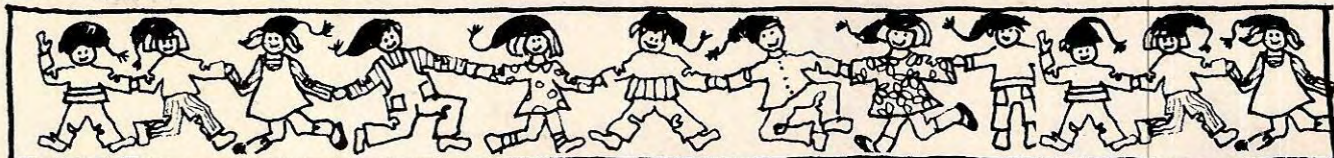
Vekenes tykkelse avhenger av lysets endelige tykkelse. Det er bedre å ha for tynn enn for tykk veke.

Dette kan du spørre din fargehandel om.

Dypp i ren voksblending (uten farge og vann) til veken er dekket

med 3-4 lag. Etter hvert som vokskanten synker må du fylle etter med varmt vann. P.g.a. egenvekten flyter voksen opp. Når lyset er ca: 1 cm tykt klippes mutterne av. Det er viktig at veka er dekket i bunnen av lyset nå, hvis ikke, kommer det vann i veka og det spruter når du skal brenne lyset.

Endene formes runde med hånden, ta nå en 10-20 min. pause. Dypp endene nå en par cm. ned i voksen 2-3 ganger. Fortsett og dypp hele lyset med ca. 2 min. mellomrom. For å skape ekstra hygge rundt lysstøpingen passer f.eks. et vers av en av våre julesanger som pause mellom hvert dypp. Når lyset er ca. 2 cm tykk er det på tide å få litt farge på det. Farge til lysene får du kjøpt i farge- og hobbybutikker. Det finnes flere typer. For å få fram sterk nok farge bør en dyppe minst to ganger i voks/farge blandingen. Fargen er som regel i tørr form og haes i litt av den flytende voksen. Bland sammen og fyll opp med vann. Skal lysdypping benyttes i formingstimene bør en ha 3 timer til rådighet, men da må voksen være ferdig oppvarmet. Det er realistisk å la hver elev få dyppe 4 lys.

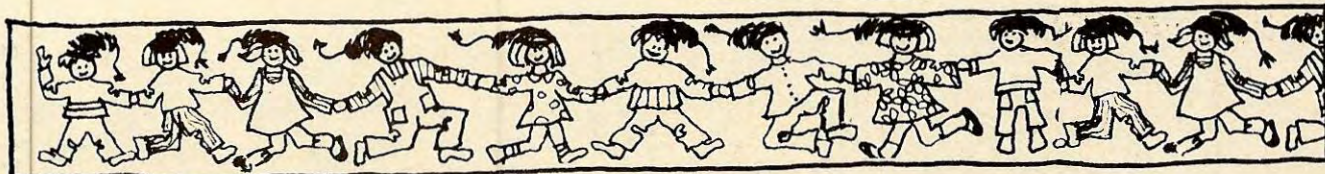
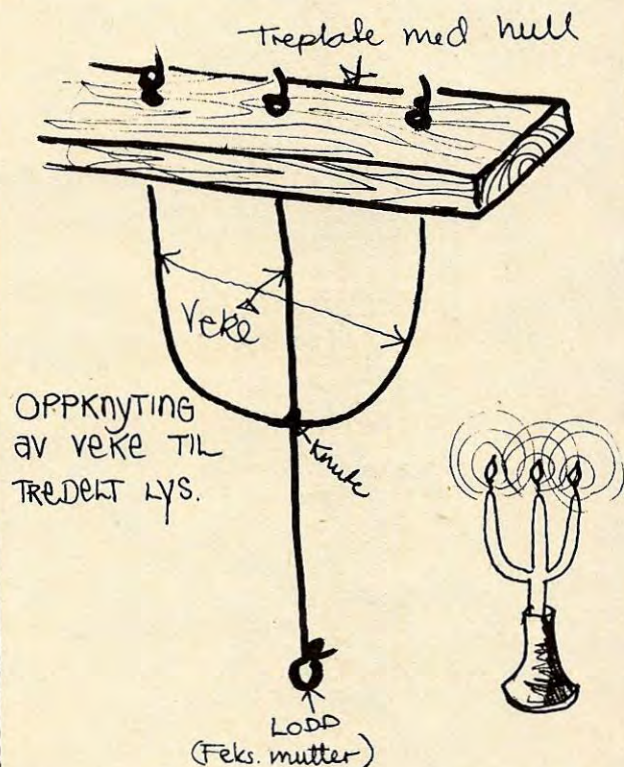

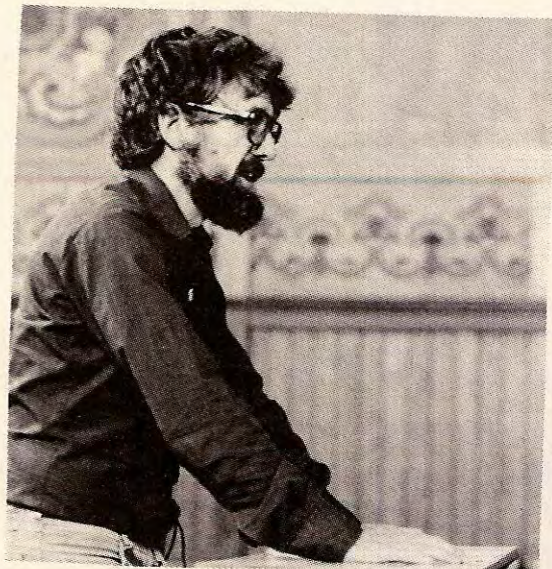

TA MED DEG HELE
FAMILIEN, VENNER
OG KJENTE, OG DYPP
DERES EGNE LYS.

BIVOKS, PARAFINVOKS, VEKER
ØVOKSFARVER FÅR DU
KJØPT I HOBBYBUTIKKER.

(OSLO: STEFFENS, KONGENS GT. 15)
LYKKE TIL !!

◦ til bruk ◦ til bruk ◦

Matematikken er et smertens barn for mange elever, og dermed også for mange lærere. I mange klasser står læreren overfor en enorm pedagogisk utfordring, i å presentere faget slik at det blir meningsfylt og fattbart for elevene.

Problemet blir ofte å finne en metode å legge fram stoffet på.

Stieg Mellin Olsen har sendt oss et forslag til MATEMATIKK TIL BRUK:

Vi kommer ikke utenom prosjektmetode om vi ønsker at matematikken skal bli et redskap i egne hender.

Prosjekter gir erfaringer for at kunnskaper kan brukes på egen situasjon, i egen interesse for oppklaring og systematisering av forhold som er viktige i ens liv.

Et prosjekt er bare godt dersom elevene kan bringe inn egne erfaringer, egne synspunkter og egne meninger. Et prosjekt skal åpne for politiske diskusjoner i klassen, på grunnlag av de resultater en har jobbet seg fram til.

Med 2-3 prosjekter i året, kan en drive vanlig ferdighetsøving resten av tiden. Hensikten er at elevene får se at kunnskapene de terper på har en funksjon og en betydning for egen situasjon.

Når det gjelder matematikk, må en bygge på fagintegrering. Det er utenfor matematikken matematikken får sin virkelige rolle.

Fagintegrering er også et svar på argumentet om manglende tid tid til å gjøre interessante ting.

Og for all del: Prosjekt betyr ikke timelange forberedelser, og kufferter med stensiler.

Prosjekt er metode og teknikk. Prosjekter bygger først og fremst på hva folk er opptatt av, og hva de ønsker. og mener om saker og ting. Og akkurat der - skulle vi stå sterkt rustet som sosialister - ikke?

For å illustrere hvor enkel teknikken prosjektmetode kan brukes, skal jeg vise muligheten i en ide som 5 lærere på videreutdanningen i Bergen jobbet med. De jobbet på hver sin skole, i egne 2. og 3. klasser.

De åpnet med å stille spørsmålet:

Hvor mange steder har du bodd i ditt liv?

I en klasse var svarene slik:

3, 4, 2, 5, 3, 4, 5, 2, 1, 4, 3, 2, 5, 4, 3, 3, 4, 2, 2, 1, 3, 3, 4, 3.

1. Vi sorterer tallene.

Hvor mange 1-tall har vi?

Hvor mange 2-tall har vi?

Resultat:

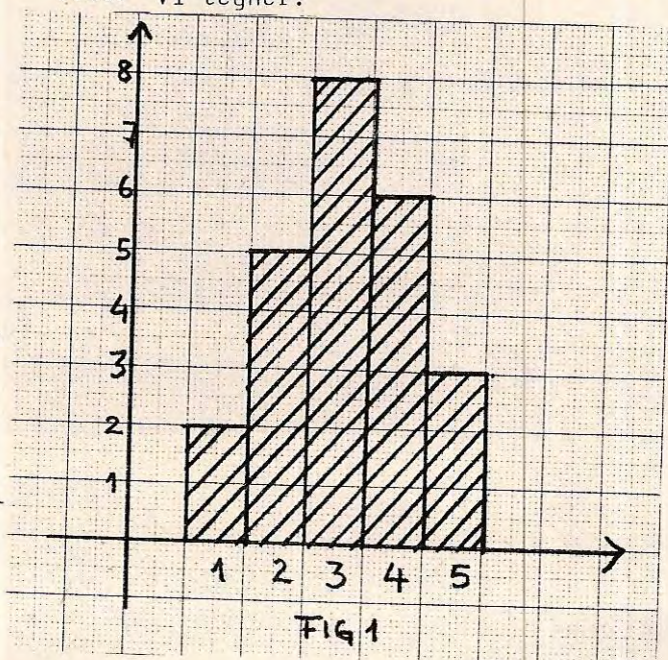
1 //	2
2 /////	5
3 ///// //	8
4 ///// /	6
5 ///	3

2. Fikk vi alle tallene med? Hver i klassen har sitt tall? Hvor mange tall skal vi ha?
 $2+5+8+6+3=24$. Det stemmer.

3. Vi lager regnehistorier:

Hvor mange har bodd 1 og 2 steder?
 2 og 3 steder?

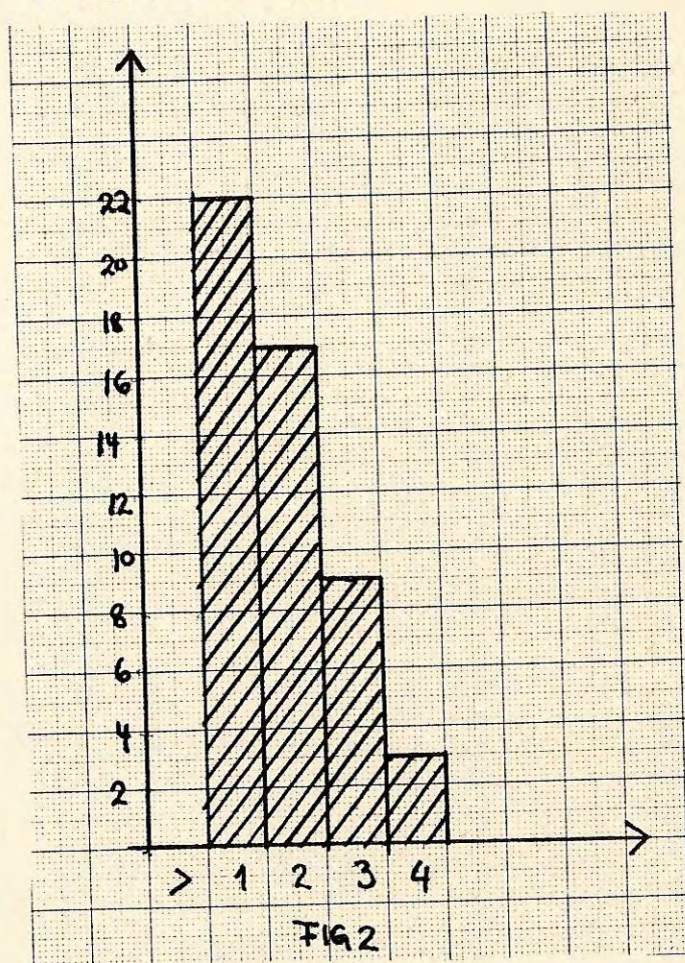
Hvor mange flere har bodd 3 steder enn 1 sted? Vi tegner:

◦ til bruk ◦ til bruk ◦ til bruk ◦ til bruk ◦ til bruk

Matematikk 1.

Vi tegner denne også:

Og regner videre:

5. De som har bodd 2 steder: Hvor mange steder har de bodd i alt?
Enn de som har bodd 3 steder? 4 steder?
5 steder?
Er det noen her i klassen som klarer å regne ut hvor mange steder vi i klassen har bodd tilsammen?

6. Og vi lager oss en ny måte å se på tallene

Hvor mange har bodd mer enn 1 sted?

Hvor mange har bodd mer enn 2 steder?

Og nå kjenner vi tallene såpass, at vi kan diskutere:

Hvorfor flytter vi?

Større leilighet?

Mor og far gå på skole?

Mor og far gå på skole?

Eller skal de ha arbeide?

Hvem er det som bestemmer at mor og far skal flytte?

Ungene har erfaringer, ungene kan diskutere disse tingene. Og de kan diskutere ut fra regnestykkene. De eier et tall hver i disse oppgavene.

Du kan fortsette, f.eks. slik som de 5 lærer som fant på dette, gjorde:

Hvor mange besteforeldre har du?

Hvor ofte besøker du dem? 1 gang i uken,

1 gang i måneden? 1 gang i året?

Hvor langt må du reise for å hilse på dem som bor nærmest? Mindre enn 1 time? 1 hal dag? 1 hel dag?

Nye regnestykker, nye diagrammer, nye sammenlikninger, nye diskusjoner.

Her er ikke en stensil, her er integrering med heimkunnskap (familien), og her er rim med forberedelser.

På mellomtrinnet kan du kjøre videre, ta i geografi, bytte data med en lærer i en annen landsdel, og få elevene til å sammenlikne forskjellige livsforhold, endringer i produksjonen, reiseavstander osv.

Matematikk 2.

usker du eksponentialfunksjonen fra gym-
aset? Den så slik ut: $y = a^x$.

usker du hvor vi sleit med den, og forsto
ite eller ingen ting om hvorfor vi skulle
obbe med den?

ette er et tydelig eksempel på hvordan
kolekunnskapene ikke er tenkt som kunnskaper
hendene på folk flest. De er tenkt som kunn-
kaper i hendene på dem som kjøper arbeids-
raften seinere.

i skal se litt på hva vi kan få ut av denne
unksjonen, på ulike trinn.

i skal gå ut fra to forskjellige uttrykk
or a^x , som viser ulike egenskaper ved ut-
rykkene

rykket. Så skal vi se at vi kan få de to ut-
rykkene til å møtes.

i skal først se på 2^x .

ette er en fordoblingsfunksjon.

va doubler seg? Besteforeldre og oldeforeldre
av. En cellevekst. Tipperekkene når du halv-
arderer. Et rykte som sprer seg til 2 stykker
ver time. En bokbestilling på Haiene, som går
eg vill i EDB-systemet slik at ordren gjen-
os og slik dobles, inntil Tramteateret får
st opp i floken (RADIOAKTIVT).

ger i 2.klasse kan jobbe med fordoblings-
unksjonen. Komme inn i tankegangen om hvor
rt tingene sprer seg, når de får dele seg.

sker du rentesrente? Det med at vi må regne
nte ikke bare av kapitalen, men også av
nten året forut? Og at vi seinere får rente
rente på renten?

hadde tabeller som viste hva 1kr vokste
1 etter 1 år, 2 år, 3 år osv. Nå er de tabel-
ne ubrukelige, fordi det er snakk om renter
10, 12 og 15 prosent.

emelen for denne kronen som vokste, var
 $1,08^x$, der x var antall år.

kronen vokser med 8%, er formelen $1,08^x$,
den vokser med 15%, er formelen $1,15^x$.

så en eksponentialfunksjon.

er rentesrente tatt ut av ungdomsskole-
sum. Typisk nok. For hva betyr dette?

det første er tankegangen bak rentesren-
aktuell i et utall situasjoner:

sier i nyhetene at kraftforbruket øker
15% i året.

Hva betyr dette?

Vi leser at prisstigningen siste år var 12%.

Hva er egentlig utviklingen om den er 12% i
året i flere år?

Arbeidsløsheten steg med 6%. Hva betyr dette?

Alle opplysninger om vekst (positiv eller
negativ) som oppgis i prosent, ledes til
rentesrente-tanken: året etter er det prosent
på prosenten.

Hva så?

Jo, vi er nå tilbake til 2.klassingen som
har arbeidet med fordoblinger. Også rentes-
rentefunksjonen er en fordoblingsfunksjon.

Dersom tilveksten er konstant i prosent, vil
det hele fordoble seg med jevne mellomrom.

Jeg må ta med litt hard matematikk for å vise
dette:

Vi skal prøve å finne hvor lang tid (t)
det tar før $1,0p^x$ har fordoblet seg.
Etter tiden t , er $1,0p^x$ blitt til $1,0p^{x+t}$
Hvis dette skal være det dobbelte av
det vi startet med, $1,0p^x$, får vi:

$$\begin{array}{l} 1,0p^{x+t} = 2 \cdot 1,0p^x \\ \swarrow \quad \searrow \\ 1,0p^x \cdot 1,0p^t = 2 \cdot 1,0p^x \end{array}$$

$$1,0p^t = 2$$

Av den siste likningen ser vi at t bare
er avhengig av p , som er prosenttallet.
 t er tiden det går med til at $1,0p^x$
fordobler seg. Vi ser at t ikke er av-
hengig av hvor vi går inn i funksjonen
(x).

Nå kan vi bruke kalkulatoren. Vi finner at
dersom veksten er 15% i året, så er $1,15^5 =$
2,01. Du kan prøve deg fram med å bruke
 x^y -knappen.

Altså: Dersom veksten er 15%, fordobles det
som vokser etter 5 år.

Etter 10 år har du en 4-dobling.

Etter 20 år har du en 8-dobling. osv.

Det viktige ved dette er at i nyhetene får
vi ikke vite om fordoblingene, men om prosent-
veksten.

Sjølsagt. For fordoblingene er langt mere
ubehagelige.

• til bruk • til bruk • til bruk • til bruk •

Denne egenskapen ved rentesrente, kan elevene arbeide med så snart de har lært prosentregning. Du kan la dem oppdage fordoblingsegenskapene, ved å gjenta prosentregningen.

La elevene bruke kalkulator, og undersøke hvor lang tid det tar før fordoblingen har skjedd. La dem gjette hvor lang tid det vil ta før en har fått en 4-dobling, og la dem etterprøve hypotesen.

En måte å anskueliggjøre veksten på er å få et tau til å vokse med 10% hvert 5 minutt. Bruk saks og plaster og tomrestokk. Etter 35 minutter er tauet blitt 1,95 meter.

I neste time kan tauet erstattes med et krone-rør. Så kan du utvikle videre.

Lytt i nyhetene: Hva blir oppgitt i prosent?

Følg sporet: Når blir tingene fordoblet?

4-doblet? 8-doblet?

1962	8375	1966	14307	1970	21 690
1963	8550	1967	15780	1971	24 816
1964	10264	1968	16908	1972	26 714
1965	12216	1969	19315	1973	31 520

Vi ser at tallene fordobler seg om trent hvert 6. år.

Går vi tilbake til formelen

$$1,0p^t = 2$$

kan vi sette inn 6 år for t:

$$1,0p^6 = 2$$

$$1,0p = 2^{\frac{1}{6}}$$

På kalkulatoren:

$$1,0p = 1,12$$

$$p = 12$$

Altså: en gjennomsnittsvekst på 12%.

Fordoblingen på ca. 6 år sier at det aldri kan gå godt særlig lenge. Og de har det heller ikke gjort.

Kanskje ikke rart at eksponentialfunksjonen er pakket vekk i pensane våre!

Til slutt et eksempel på bruk av funksjoner som matematiske modeller.

Her er tallene for verdens skipsbygging, sjøsatt tonnasje i tusen tonn:

ERFARINGER F RETTLEIER I

Sola kommune utenfor Stavanger har begynt å få igang en rettledningsjeneste. Jeg tror at det som gjør at det fungerer bedre enn andre steder, er at kommunen er liten, og at vi jobber med få fag av gangen. Dessuten har vi fått endel progressive lærere interessert.

Vi har til nå konsentrert oss om begynneropplæring, norsk, hjelpe- og støtundervisning, kroppssøving og nærmiljø. To lærere har 3-5 timers reduksjon i løsten sin, i stedet for at en lærer har flere timer. Dette fordi det byr på forleier å arbeide sammen på denne typearbeid.

Vi møtes en gang i uka på skolekonferet hvor vi har et kontor. Der har vi også av og til møter med de som har ansvar på barnetrinnet.

ØRST BEHOV FOR DIFFERENSIERTE PLEGG

Vi har kommet fram til at mange lærere ønsker hjelp til dette. På ungdomstrinnet har vi gjort følgende:

Vi har tatt for oss "Eventyr", 7.kl. delt inn eventyrene i "lette", "middels" og "vanskelige". Det er utarbeidet forskjellige typer oppgaver til eventyrene, som tegneserie, kryssord, synonymer, tegnsetting, referat, og eventyr sjøl, osv. Videre har vi utarbeidet opplegg til "Novelle" 1 og 2. Til "Novelle" 2, har

vi plukka ut fire noveller til felles opplevelse (høytlesing) med differensierte oppgaver. Resten av novellene har vi differensiert i a-, b- og c-noveller, med oppgaver. Elevene velger selv vanskelighetsgraden. (Her trengs litt rettleiing til å begynne med)

FORSLAG TIL LITTERATUR

For 9. klasse har vi utarbeida forslag til litteraturpensum. Vi har vært nokså konservative, med utgangspunkt i Wergeland og Romantikken. Forsaga består av: Korte omtaler av periode, forfatter, forslag til stykker av forfatteren, og tilslutt oppgaver til stykkene, de fleste differensiert i a- og b-oppgaver. Herfra kan norsk-læreren plukke det han vil legge opp i sin klasse.

Til sist vil jeg nevne noe vi har videreført fra fagrettleierne på barnetrinnet. De deler alle bøkene inn på klassetrinn. Deretter differensierer de bøkene: Rød rygg, lettlest. Gul rygg, middels. Grønn rygg, vanskelig.

Vi er ganske nøye med å holde dette innenfor klasserammen for å unngå til stadighet å oppleve at "den boka leste vi ifjor".

Vi i fagrettleiertjenesten og andre med overskudd holder nå på å lage oppgaver til bøkene. (Med betaling) Dette tror jeg er noe av det viktigste vi har gjort.

INGER JOHANNE FRA TANANGER UNGDOMSKOLEN VAR PÅ SSF's SEMINAR I SOMMER. I DENNE ARTIKKELEN FORTELLER HUN OM SINE ERFARINGER SOM RETTLEIER I NORSK I SOLA KOMMUNE.

RA EN NORSK

FORMULERINGSSEVNER VIKTIG

I min egen undervisning har jeg etterhvert begynt å legge mer og mer vekt på evnen til å formulere setninger med mening, både skriftlig og muntlig. Elevene kan være topptrente i grammatikk, men ha liten evne til å få fram meningen sin. Det er vanskelig å finne på noe som er motiverende, men her er et par tips: Elevene blir sendt ut til et farlig kryss. De skal i løpet av 10 min. notere nøkkelord. Så kommer de tilbake og skriver ferdig rapporten. De blir sendt ut for å finne ut hvor langt innhøstingen er kommet. De intervjuer folk i forbifarten.

Litt mer avansert: De må sjøl ringe og avtale tid til intervju om yrker. (Barnehage, lagerarbeid, sjåfør, bensinstasjon, tannlegeassistent, kassadame, osv) Bruk det som er i nærheten av skolen.

I 7.klasse, og generelt for svake elever, bruker vi mye bilder som innfallsvinkel når vi skal skrive noe. Vi har gjort det slik en stund, at vi har samlet kalenderbilder som vi har lagt i plast-lommer. Elevene får utlevert et bilde, eller de velger ett sjøl. Har faktisk fått nesten alle til å formulere setninger på denne måten.

I 9.klasse har jeg brukt brosjyrer fra offentlige kontorer og institusjoner. Her prøver vi f.eks. å finne

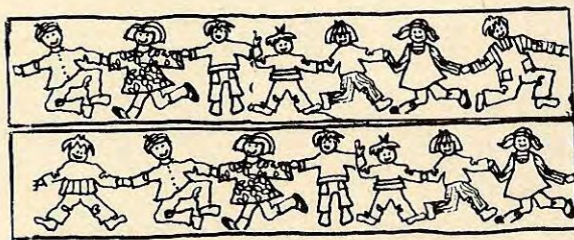
fram til synonymer, hvordan gjøre språket lettere, diskutere hvem som har laga dette og hvem som skal forstå det.

ARBEIDSKORT

Jeg har lite grammatikkundervisning. De som velger tysk får et 14 dagers kurs i slutten av 7.klasse og en kort repetisjon i 8.

Rettskrivning, og/å, osv, arbeider vi med i forbindelse med retting av skriftlig arbeid. Elevene får påført på et arbeidskort som hver elev har, hvilke oppgaver de skal gjøre som dekker feiltypene deres. På den måten mener vi å få dekket alle elevenes behov for formaltrening.

MATERIALE KAN FÅES VED HENVENDELSE TIL SOLA SKOLEKONTOR

FORSLAG TIL LITTERATUR

7.klasse:		
Lettlest:	Forf. Andersen Morpurgo Senje Parker Heir	Tittel 2 år med Tessa Ut av tåken Fire på farten Kjør forttere Skapsprengerer Pølsefest på stranda En skrekk i livet
Middels:	Andersøn Ericson Hamre	Heksefeber Hvite fjær blant blekansikt Fly uten fører
Vanskelig:	London Gripe Lundgren Wahlstedt Sommerfeldt	Når villdyret våkner Fredrika, hvem er hun? Omin Hambbe i Slåttköping Ingen trur på Aslak Ikkje deg denne gang Miriam
8.klasse		
Lettlest:	Breen Cleeves Bird Hanche-Olsen	Annerledes Et halvt år etter Nødlanding Skatten på Terneskjær
Middels:	Guldahl Friis-Baastad Jacobsen Björgås	Jentene gjør opprør Ikke ta Bamse Takk, hold kjeft Siste sommeren
Vanskelig:	Bojer Kielland Falkberget Sem Vesaas Ranum Moe	Den siste viking Skipper Worse Bør Børson jr Angår dette meg? Tidlig på våren Men du kan ikke flykte Ingenting å være redd for
9.klasse		
Lettlest:	Sommerfeldt Chitton Senje Tate Nash	Etterlyst Grønn pest Dum-dum-kuler Tre lange dager Mennene på kaien
Middels:	Asmervik Jacobsen Winberg Winberg Winberg Jacobsen Jacobsen Vigerust	Og så kom vi til Norge Markene brenner Når noe bare hender Når noen bare går sin veg Når noen bare kommer Peters baby Jenter, Peter Kjær leik
Vanskelig:	Egge Vesaas Scott Andrew Coucheron Skram	Hansine Solstad Det store spelet De vergeløse Farvel til rotta Frå ein ung manns dagbok Turen til London Det angår også deg Ikkje vent på meg i kveld Sjur Gabriel

fortsettelse fra s. 7.....

at vi tar fagforeningsarbeidet mer alvorlig.

Videre trenger vi egne fora for å kunne diskutere en sosialistisk skolepolitikk. Vi må utvikle egne former for sosialistisk lærer- og elevorganisering.

For å nå fram er det nødvendig å ta initiativ til tverrpolitisk arbeid og aksjoner. Vi må arbeide sammen med fagbevegelsen, kvinnebevegelsen og miljøbevegelsen om de skolekrava jeg har nevnt foran.

Jan Helge Lesjø

HER KAN DU BESTILLE TIDLIGERE NUMMER AV "SKOLE FOR FOLKET"

Nr. 1-2 1978, (24 sider), kr. 5,-.

- Hva har skjedd med skolen?
- Evaluering - skussmål - karakterer.
- Møte med Sverre Asmervik. - "Og så kom vi til Norge."
- Yrkesforbud. - Seppola - Folkvord.

Nr. 3-4 1978 (24 sider), kr. 5,-.

- Livssynsorientering som obligatorisk fag. Kristendom som valgfag.
- EVA II. Karakterdebatt.
- Yrkesforbud.
- Fritidshjem.

Nr. 1-2 1979, (24 sider), kr. 5,-.

- Dialektaksjonen.
- Norskopplæring og språklig undertrykking.
- Uro, bråk og frekkheter.... Hvordan møter vi disiplinproblemer i skolen?
- Lekesentrene.
- Matematikkfaget.

Nr. 3-4 1979, (60 sider), kr. 10,-.

Temanummer:

- Indoktrinering i skolen?
- Venstrevridd undervisning?
- Hva sier lærerplanene?
- Høyrevridde lærerbøker.
- Kritisk, problemorientert undervisning.
- Elevaktiverende metoder.
- Avisklipp.
- Opplegg i kvinnehistorie brukt i videregående skole.

Nr. 1. 1980. (20 sider), kr. 5,-.

- 8. mars i skolen (Til bruk-opplegg).
- Skolen i Sameland.
- Lekesentrene.
- Pedagogisk teori i lærerstudiet. Fra "skolekunnskap" til reform eller revolusjon?

*Tidligere
Praxis-abonnement
se her!*

Det progressive skolebladet "Praxis" har gått inn. Nå sitter du med et nytt skoleblad i hånda, og du får her et tilbud om å abonnere på bladet SKOLE FOR FOLKET. Det er Sosialistisk Skoleforum som gir ut denne avisa. Vi kommer med 4 nummer i året, og den koster kr30,- pr år.

Ved å abonnere nå, får du dette nummeret gratis, pluss alle nummerne i 1981 gratis

Send kr 30,- til :

Skole for folket,
Postboks 8347,
Hammersborg
Oslo 1.

Sosialistisk Skoleforum har avdelinger i Oslo, Trondheim og Bergen. Det arbeides også med å starte avdelinger i Moss og Stavanger.

SSF er en partipolitisk uavhengig organisasjon for sosialistiske lærere og andre som har tilknytning til skolen.

RED.

Nyttige adresser:

SSF TRONDHEIM.
Boks 58.
7078 SAUPSTAD

SSF BERGEN.
Stieg Mellin-Olsen,
Landåsvingen 15.
5030 LANDÅS.

Rita Andersen: HVA BETYR

I VÅR FIKK VI FØRST VITE AT BUDSJETTET SKULLE SKJÆRES NED MED 20%.SEINERE FIKK VI VITE AT VI SKULLE FÅ SAMME SUM SOM ÅRET FØR.DETTE VAR ET SJOKK FOR OSS,FOR ÅRET FØR HALLE VI OVERSKRELET BUDSJETTET.DETTE VAR BAKGRUNNEN FOR LET VI GJORLE,SIER RITA ANDERSEN, LÆRER PÅ STOVNER SKOLE I OSLO, OG MEDLEM I STYRET I OSLO KRETS AV NORSK LÆRERLAG.

Vi fant ut at hvis vi skulle få foreldrene med på et press mot politikerne i budsjettsaka,så måtte vi finne ut akkurat hva budsjettet ville bety for oss,ned til kladdebøker,trådsneller og spiker. Og det er det vi har gjort.

Det må da ha vært litt av en jobb?

Det kan man trygt si! Først hadde vi en planleggingsdag der vi blant annet tok for oss hva mønsterplanen og grunnskolelova sier:

"Alle skolar skal ha det innbu og dei læremiddel som trengst.Departementet fastset minstekrava."

"Kommunane skal halde elevane med lære-og lesebøker,skrive-og teiknesaker og anna undervisningsmaterieill."

(Grunnskolelova,§10)

"Den enkelte skole/lærer har stor frihet i valg av lærestoff og arbeidsmåter"

"Den enkelte elev skal arbeide mest mulig ut fra egne forutsetninger"

(Mønsterplanen)

delte oss etterpå inn i grupper som beidet videre med budsjettet. På grunnlag av fjorårets regnskap og ønsker og behov fra samlingsstyrere, klasselærere,satte vi opp et "minibudsjett" for å opprettholde en ansvarlig undervisning.

Hvordan kom dere fram til det?

Vi skar til beinet,og klarte faktisk komme 15 000 under det vi hadde budsjett for året.Likevel gikk vi under budsjett med 13 000 i forhold til hva vi hadde fått.Vi måtte med andre ord gjøre ytterligere ned.

HALVANNEN METER STOFF,EN TRÅDSNELLE OG LITT GARN

-Hvor kunne det spares?

-Vi fant ut at det var relativt lite å hente i kladdebøker,blyanter,osv.Men for å dokumentere behovet mer nøyaktig her, har hver klassestyrer hengt opp et skje-ma på skapet,der hver eneste bok krysses av.På den måten kan vi lettere se årsaken til eventuelle overskridelser i kvoten som hver klasse har fått.

Mange lærere tror det brukes veldig mye til stensiler,fotokopiering,osv.Let stemte ikke for vårt vedkommende.Bare 15 kr pr elev pr år gikk til dette,på tross av en fotokopimaskin som er i flittig bruk.

Nei,det var mest å hente på lærebøker og i forming,som alene tok 25% av budsjettet.Derfor måtte vi skjære ned der. Vi endte opp med en sum på 40 kr pr elev pr år.

På et storføreldremøte viste vi fram hva vi kan få for det:Halvannen meter stoff,en trådsnelle og litt garn!

-Hva var foreldrenes reaksjon?

Bessverre reagerte mange med å si at de ville starte innsamlingsaksjoner for å hjelpe skolen i en vanskelig situasjon. Det er jo det offentliges plikt å holde skolen med materiell.Vi kan ikke basere drifta på tilfeldige innsamlingsaksjoner. Dette har vi sendt brev om til SU.

PRESS MOT POLITIKERNE

-Hvilke planer har dere videre?

Vi ønsker at dette arbeidet vil sette igang et press mot politikerne fra

BUDSJETTET FOR DIN SKOLE?

foreldre og lærere sammen, og at bevegelsen sprer seg til andre skoler.

Vi har allerede spredt våre erfaringer til tillitsmennene i lærerlaget i Oslo. Vi har også orientert på et møte der alle lærerrådsformennene i distriktet var tilstede.

Dette møtet kom i stand på initiativ fra FAU og rektor på en annen skole i Groruddalen, for å legge press på politikerne.

-Hvilke politikere mener du det er riktig å legge press på?

Først og fremst på staten, i kommunen er det virkelig lite penger. Men kommunepolitikerne er også ansvarlige når de fullt ut godtar rammene.

-Hva mener du andre lærere i samme situasjon bør gjøre?

Jeg tror dette med konkretisering av hva budsjettet betyr for den enkelte skole og den enkelte elev, er svært viktig. Hvordan skal vi ellers kunne dokumentere vår krav?

Det er sikkert mulig å gå inn i deler av budsjettet, dersom det er umulig å gjøre det like omfattende som vi har gjort.

Man kan også lettere gå ut i ulike massemedia, f.eks. lokalpressa, når slike konkrete ting å vise til.

Tilslutt vil jeg tilføye at jeg tror det i siste instans er lærernes egen evne til å sette hardt mot hardt og si stopp, som vil avgjøre framgangen i kampen mot sparebudsjettene.

Vestlandsbrev.

SSF, Bergen er i full gang.

Programmet ble lagt på et åpent seminar for alle medlemmene i juni måned.

Møteprogrammet er:

Tirsdag 16.9. Statssekretær Grethe Berlund Knudsen PPT-tjenesten.

Tirsdag 30.9. Skolens hjelpeapparat, hjelp eller undertrykking?

Tirsdag 21.10. Foran kommunebudsjettet - skolepolitikere fra AP, RV, SV.

Tirsdag 4.11. Lærerutdanningen - skreddersydd etter skolereformene?

Tirsdag 25.11. Tariffoppgjøret 1980. Erfaringer og strategi framover for sosialistiske skolefolk.

Møtene begynner kl. 19.30. Stedet er klubbrom 4 og 5 i Studentsenteret.

Styret i 1980 er: Hallgeir Hatlevik, formann, Stieg Mellin-Olsen, sekretær, Asbjørn Andersen, kasserer, Berit Egset, Bjørn Frode Moen og Maria Drivenes.

Vi har prøvd å aktivisere miljøet i SSF, ved å aktivisere arbeidsgrupper til å forberede møtene.

Vi har videre åpnet for førskolelærere. Av programmet ser en at emnene samler lærere og førskolelærere.

Møte med statssekretæren

SSF, Bergen fikk pangåpning på høstprogrammet 1980.

Statssekretær Grethe Knudsen stilte for 80 framømte, og innledet med at hun var blitt feil introdusert: Hun var ikke rektor lenger, hun hadde sagt opp jobben og søkt lærerstilling i kommunen. Skolen hennes hadde sendt inn søknad om å få kollektiv ledelse.

Foredraget hennes viste signaler om PPT-tjenesten i 1980-årene, som en tjeneste som godt kunne ligge under sosialtjenesten, og som burde arbeide med allmenne problemer for alle mennesker, og ikke bare sile ut og behandle de svakest stilte.

I debatten repliserte bl.a. Thorleif Ness, SV, at mange av problemene ville vært løst om Knudsen hadde tatt av pengene som de forvaltet, og kjørt ned elevtallet i klassene. Terje Valen, RV, viste til at det ikke var unaturlig at AP ville alminneliggjøre tjenesten, når vi kunne forvente hundre tusener med arbeidsløse i den datatiden vi går inn i.

Knudsen hadde maskinskrevet hele foredraget og sendt det som pressemelding til avisene. Vi fikk god dekning i Bergensavisene, både før og etter møtet. Men Klassekampen og Ny Tid glimret med sitt fravær.

I neste møte skal vi diskutere strategi for sosialistiske lærere, i forbindelse med hjelpeapparatet. Hvordan skal vi forholde oss til det? Hva er godt ved det, og hva er dårlig? Kan en dårlig ting gjøres til en god ting?

Til

Returadresse:

SKOLE FOR FOLKET,
postboks 8347, Hammersborg,
Oslo I.
